

לשכת שרת המשפטים

ירושלים

י"ג אב תשע"ח
25 יולי 2018

מס' מכתב: 2018-13188
פנימי: ח.ב

אל:

שרת התרבות והספורט, חברת הועדה
שר האנרגיה והתשתיות הלאומיות, חבר הועדה
משתתפי הדיון

ועדת השרים לענייני ארכיונים (12 אוגוסט 2018) – מצע לדיון

ביום 12 אוגוסט 2018 בין השעות 13:00-14:30 תתקיים ישיבת ועדת השרים לענייני ארכיונים, במשרד ראש הממשלה. להלן יובא המצע לדיון:

רקע

"פורום אחי" (להלן – הפורום) פנו לשרת המשפטים בבקשה לברר נושאים שונים הקשורים לחשיפת החומרים הארכיונים שבידי המדינה בנושא פרשת ילדי תימן. העומד בבסיס הנושאים שהובאו בפני שרת המשפטים הוא חשד של הפורום כי המדינה, באמצעות הארכיונים השונים (מוסד, צה"ל וארכיון המדינה) אשר על כולם חל חוק הארכיונים, התשט"ו-1955 (להלן – חוק הארכיונים), מסתירים מידע רלוונטי **בעילה של בטחון - וזאת מעבר לתקופות הקבועות בחקיקה**¹. בכך טוענים הפעילים כי המדינה לא פעלה לחשוף את כל המידע המצוי בידה כמתחייב מהחלטת ממשלה 2040 מיום 13.11.2016 בנושא חשיפת חומרי ועדת החקירה הממלכתית בעניין פרשת היעלמותם של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954.

לאחר בחינת בקשתם ובהתאם לסמכויות ועדת השרים לענייני ארכיונים כמשמעותה בסעיף 10 בחוק הארכיונים (להלן הוועדה), מבקשת שרת המשפטים, יו"ר הוועדה, לכנס את חברי הועדה **לדיון** בנושאים הבאים:

1. בירור קיומו של תיעוד חומר ארכיוני בידי המוסד, הרלוונטי לפרשה;

¹ על בטחון תקופת ההחרגה היא 50 שנה – כקבוע בפריט 5 לתוספת לתקנות הארכיונים (עיון בחומר ארכיוני מופקד), התשי"ע-2010)

2. בירור התייעוד בארכיון צה"ל אודות הוראות הצנזורה בשנות ה-50 בנוגע לפרשה האמורה וכן מעורבות חיל הרפואה בטיפול בילדי העולים בשנים 1950-1951;

בטרם הדיון בנושאים אלו, מבקשת שרת המשפטים כי גנו המדינה יציג **סקירה** בנושאים הבאים:

3. הליך חשיפת החומרים של פרשת ילדי תימן
4. הליך חשיפת הקטלוגים שפורסמו על ידי ארכיון המדינה, בשים לב לקטלוגים של החומרים החסויים, שהועלו בעת האחרונה, וזאת לאור טענות הפרורם כי יתכן וקיימים חומרים נוספים הנוגעים לפרשה שטרם נחשפו. לענין זה, תבקש שרת המשפטים מגנו המדינה להבהיר מה טרם נחשף מהקטלוגים החסויים, מאלו טעמים קטלוגים אלו טרם נחשפו והאם יש צפי לפרסומם המלא.

פירוט - טענות "פורום אחיי"

1. תיעוד שבידי המוסד

לדברי "פורום אחיי" (להלן – הפרורם) בידם אינדיקציות המעידות על מעורבות של המוסד, לכאורה, בפרשה בשנות החמישים.

בפתח עדותו של ד"ר דב לויטן, נצמדה פתקה לתיק בכתב היד המציינת כי מדובר בתיק 'המזכיר פעילות של המוסד בחיפוש אחר ילדים מאומצים בארה"ב'....". בעדותו, ד"ר לויטן מציין כי הוא מניח מסמכים שמעידים על מעורבות המוסד בפרשה בפני הוועדה. לדברי הפרורם מסמכים אלו לא נחשפו, ובקשתם כי ארכיון המדינה וארכיון המוסד, יפעלו על מנת לאתר ולחשוף חומרים אלו (מצורפים **כנספח א'** למצע);

כמו כן, הפרורם צירף מסמכים הנוגעים לבקשות לקיים חקירה בארה"ב וכן לדיווח אודות ביצוע חקירה. בעניין זה, הפרורם אינו מציג אינדיקציות כי אכן היו חקירות כאמור שבוצעו על ידי המוסד, אך בקשת הפרורם היא כי לאור סמכויות המוסד, המוסד יערוך בדיקה בארכיון שבידו וישיב האם יש מסמך היכול לשפוך אור על מעורבות המוסד או על החלטתו שלא להיות מעורב, בבירור ובחקירות שנערכו בארה"ב. בנושא זה הציג הפרורם את המסמכים הבאים -

2.1 שני מסמכים מתחילת שנת 1967 (28 בפברואר ו-29 במרץ), שלא ברור מקורם, בו מדווח על ביצוע פעולות בירור בארה"ב בנוגע לפרשה (**כנספח ב'** למצע). בעניין זה מציינים נציגי הפרורם כי ניכר שמדובר בשני מסמכים מתכתובת ענפה יותר, ועל כן הם פונים לחשיפת כלל התכתובת הרלוונטית;

2.2 פניה של השופט בדימוס יהודה כהן (יוה"ר הראשון של ועדת החקירה) למפכ"ל המשטרה מיום 27 בינואר, 1997 בעניין "ילדי תימן הנעדרים – חקירה בחו"ל" (**כנספח ג'** למצע);

2.3 מכתב היועץ המשפטי לממשלה אליקים רובינשטיין (כתוארו דאז) אל צוות השרים בנושא ילדי תימן מיום 2 ביוני, 1998 בעניין "ניהול חקירה בחו"ל בעניין ילדי תימן" (נספח ד' למצע);

2.4 דוח של עו"ד דרורה נחמני רוט (שסייעה לעבודת ועדת החקירה) מיום 9 בינואר, 2000 שכותרתו "עיון בתיק אימוץ של ביהמ"ש המחוזיים במחוזות ת"א, חיפה וירושלים – התייחסות לרקע ולשיטות" המעלה בסעיף 7(ב) אינדיקציות בנות התקופה (שנת 1954) להעברת ילדים לחו"ל בתמורה כספית, וזאת תוך הדגשת החשיבות בפני הוועדה לבירור חשדות אלו (נספח ה' למצע);

2.5 דוח של עו"ד יוסי יוסיפוב (חוקר הוועדה) מתאריך 27 ביוני, 2000 שכותרתו "דו"ח לעניין הנושאים הפתוחים" המתייחס (בעמ' 3 לדו"ח) לפעולותיו לבירור תחום העברת הילדים לחו"ל והפסקת פעילותו זו על ידי הוועדה (נספח ו' למצע).

2. תיעוד שבידי ארכיון צה"ל

בדו"ח שהעביר חוקר הוועדה, יוסיפוב בתאריך 27 ביוני, 2000 בנושא "דו"ח לעניין הנושאים הפתוחים" עלו שני נושאים הנוגעים לצה"ל –

1. יוסיפוב מציין כי הגיע אליו מידע המציין כי היתה קיימת הוראה של הצנזורה שלא לפרסם מידע בעיתונים הנוגע לפרשה מבלי שעבר בחינה של הצנזורה;
2. בסיום המכתב מפנה החוקר לידיעה שיש בידו כי חיל הרפואה טיפל בילדי תימן בשנים 1950-51.

לסיכום, שרת המשפטים, יו"ר הוועדה, מבקשת לבחון האם יש בידי המוסד, ארכיון צה"ל וארכיון המדינה, מידע שעשוי לשפוך אור על השאלות שהוצגו לעיל, ולהבטיח כי לא מוחזקים בידי המדינה, לידיעת הגורמים שנמנו, חומרים הנוגעים לפרשה שטרם נחשפו.

היערכות לדיון

נבקש מהגורמים המעורבים, ובראשם ארכיון המדינה, המוסד וארכיון צה"ל, להיערך למתן מענה בדיון עצמו לשאלות המועלות במצע זה. במידת הצורך, יתאפשר דיון בדלתיים סגורות.

כל גורם שיש בידו מידע נוסף הנוגע לאחד מהנושאים שצוינו, מתבקש להעביר את המידע לידי לשכת שרת המשפטים בדוא"ל Sar@justice.gov.il עד ליום 5 אוגוסט 2018.

בברכה,

לשכת שרת המשפטים

העתק: ראשת היחידה הממשלתית לחופש המידע, משרד המשפטים

נספח 1-1 - 3 בלויסן - 3 מקדים התיק

תיק וויטני (אקטור - א

המסר כתיבם אתם ילדים

מאומצים מאוקיי"ם

מסביב באופן כללי אתם א

אנשים של-פי הסמכה

אימצו ילדים

מחברת מספ [redacted] (ויקטור

[redacted] (ילדה מאומצת)

נספח א-2-3 לסימן

1

ועדת החקירה הממלכתית לעניין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 18/2/96

חברי הוועדה:

יו"ר - שופט בדימוס - יהודה כהן.
חברה בוועדה - שופטת בדימוס - דליה קובל
חבר בוועדה - אלוף במילואים - דוד מימון

דיון בדלתיים סגורים

דב לויטן: תודה רבה.

היו"ר: אתם ערים לזה. אתם תקליטו אבל,

כ.ח קובל: שזה יהיה בדף נפרד.

היו"ר: שזה יהיה בסוד.

כ.ח קובל: חוברת נפרדת. הקטע הזה יהיה בחוברת נפרדת, צריך
לחודיע למתמללים כי אחרת,

נספח 2-א-3 ק 108

2

ועדת החקירה הממלכתית לעניין פרשת העלמם
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 18 בפברואר 1995

חיו"ר: דפים נפרדים, לא חשוב חוברת, דפים נפרדים.

כ.ה מימון: כבר עשו את זה בעבר.

חיו"ר: אני רוצה להפנות את תשומת לבך שמה שאתה שומע פה זה סודי. בבקשה.

דב לויטן: תודה רבה. הסבר קצר: המסמכים מצאתי אותם בנזף המדינה. הסיבה שאני מבקש שזה יהיה בדלתיים סגורות זה שזה מסמכים של המוסד ולמיטב ידיעתי, כדי לפרסם אותם צריכים את אישור המוסד. ראשית כל, חלק מהחיים שמוזכרים כאן, האנשים שמוזכרים כאן, שחשדו בהם כאילו שהם אלו שאימצו את הילדים, מדובר ביחודים בארה"ב, הם בחיים. אני לא הייתי רוצה להיות זה שאחר כך מדביק להם איזה סטיגמה, אם כי כמה שמות התפרסמו בעיתונות. זה דבר אחד. דבר שני מופיע כאן שמות קוד של סוכנים של המוסד, אני לא יודע אם זה סוכנים ישראלים או בארה"ב, אם הם חיים לא חיים. אני לא אקה על אחריותי לכסות, או שליחה, לגלות משחו שלא צריך לגלות. אני, טוב, חיות ואני, וצריכים כאן את כל האישורים למיניהם, אני עשיתי מכל מסמך עותק אחד. את העותק הזה אני מעביר לוועדה. אני בטוח שהוועדה גם יכול למצוא את המקור. על כן אני, אני אעשה את זה בקיצור. המסמך הראשון מספר על אדם בשם [REDACTED] ב [REDACTED].

(ספח 2-10 36 עמ' 3)

3

ועדת החקירה הממלכתית לעניין פרשת העלמס
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 18 בפברואר 1995

למעלה אתם רואים זה הגיע, ... (לא ברור) וכאן זה כבר כתב
יד שלי. זה אלו ששלח אותם אחד לשני, כנראה שזה שמות קוד
של אנשים שפעלו מטעם המוסד ולאחר מכן, לפני שיכניסו את
זה לגנזך המדינה, גזרו את זה. זה האדם הראשון שחשדו בו.
האדם השני, וזה שם שחוזר על עצמו כל הזמן, ■■■■■
ובמקום אחר הוא מופיע ■■■■■, זה אנשים שחשדו בהם
שבסופו של דבר הילדים,

כ.ה קובל: אבל הוא מופיע במסמך נוסף. השם של ■■■■■ הוא מופיע
במסמך שאתה צרפת אלינו,

דב לויטן: כן, כן. ואת המסמך הזה, בחוברת הראשונה.

כ.ה קובל: נכון, מסמך 71.

דב לויטן: נכון, נכון.

כ.ה מימון: אלה השודים, במרכאות, כמאמצים?

דב לויטן: כן.

כ.ה קובל: גם ■■■■■ חשוד כמאמץ, או כמי?

דבורה: כסוחרי אימוץ.

נספח 2-10 33 לויטן

4

ועדת החקירה הממלכתית לעניין פרשת העלמס
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 18 בפברואר 1995

כ.ה קובל: או כמי ש?

דב לויטן: סליחה, אני, אני מוכן גם לחקורא לכם, לחזור.

דרורה: עמוד 71.

כ.ה מימון: איך אתה קיבלת את המסמכים האלה מגנזך המדינה?

דב לויטן: מצאתי אותם. תראו, לי, אחרי הרבה מאמצים, זה קרה בשני, בשני שלבים. בשלב ראשון אני הצלחתי, וזה היה באולי '80, 79-80. כבר, הרי כל פעם פותחים מח שמותר לראות, כן, ומח שלא מותר, אז זה אומרים. ואני קצת, אז הגנזך היה הרבה יותר קטן. התידדתי עם אנשים, באתי יום יום, אז לא פעם חס גם השאירו אותי לענות על הטלפון, ואז, אני מודה ומתוודה, פתחתי תיקים שהיה אסור לי לפתוח אותם. זה היה חלק אלף.

כ.ה קובל: בגלל זה רצית דלתיים סגורות.

דב לויטן: לא.

כ.ה מימון: זהו.

ועדת החקירה הממלכתית לעניין פרשת העלמס

של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954

ישיבה מיום 18 בפברואר 1995

דב לויטן: זה החלק, עכשיו בא החלק השני, אבל אני אומר לכם את כל האמת. שאלת - אני, כבודו, אני עונה לך. החלק השני: אחרי שהמחקר שלי התפרסם, אני רציתי להשיג את הצילומים. כי אמרתי יום אחד תהיה ועדת חקירה, אני יודע אם זה כן יימצא בגנזך המדינה או לא? זה לא, לא חייב אפילו להיות יד זדונית, יכול להיות, לפעמים שמים דברים במדף לא נכון ואף אחד לא מוצא את זה, יכול להיות שחוקרים, לפי המספרים האלה, יכולים להגיע לזה ישירות. אחרי זה ביקשתי לראות אותם ואמרו לא. ביקשתי לראות וגם לצלם אותם. ואז היה לי מסכת שלמה, זה הגיע לשר המשטרה בר-לב, הוא אמר "בשום אופן אני לא נותן אישור לזה" והודיע בכתב, קיבלתי עזרה, אני לא אלאח אתכם, משילנסקי ומורשבסקי. בסוף זה הגיע לנשיא המדינה, שגם אצלו הייתי, חיים, חיים הרצוג, שחרבה הוא לא עזר לנו אבל בנקודה הזו הוא פעל. והרי אם נשיא מבקש אז. ואז פתחו לי את זה. ואז זה היה פעם שניה. ואז ידעתי כבר בדיוק איפה המסמכים נמצאים. ואז אמרתי "תראו רבותי, יש לי את האישור של שר המשטרה" ואז נתנו לי גם לצלם אותם, ואחרי זה אמרו לי "תשמע, אסור לך, זה היה אסור זה היה טעות". אבל זה היה כבר מאוחר, כי הצילומים היו אצלי. טוב, תשאלו אותי, אני לא חושב שחשודות הם כל כך גדולים. אבל היות ויש אנשים בחיים, והיות וזה מוסד, אמרתי לכם מה.

כ.ח. מימון: איפה כתוב שזה של המוסד?

נספח 2-א 3 לויטן

6

ועדת החקירה הממלכתית לעניין פרשת העלמס

של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954

ישיבה מיום 18 בפברואר 1995

דב לויטן: אה, זה, אם אתה קורא אותם, כן, אתה מבין את זה. זה שליח [REDACTED] שמפעיל עובד בשיתוף פעולה עם [REDACTED]. גם הניסוח וגם העובדה שגזרו כאן את השמות, לא את השמות של אלה שמופיעים... (לא ברור) וכו', אלא אלו כאן. וחוף מזה תראה, כאן זה... (לא ברור) אז תראו בחמשן. לא, שליחה, גם כאן, זה גזירה גם של השם. אני מצאתי אחר כך מקום אחר שהאדם הזה שחתום על זה זה [REDACTED]

המסמך השני אומר פשוט איך הם הגיעו אליו, וזה אני אניד אחר כך, כשחקל יהיה. אבל חרקה לזה זה מאמרים שהופיע בעיתון "העולם הזה" שהוא גם,

כ.ה קובל: זה הפוך.

כ.ה מימון: זה יש לנו.

דב לויטן: הוא גם הביא את זה, ואני גם אסביר אחר כך איך זה הגיע ל"עולם הזה". מי זה האדם, כאילו, שהיה חשוד בזה, ומי העביר את השמועה הזו, שלדעתי זה מיתוס נוראי, וחיתי אומר לדעתי, לעניות דעתי, אם יש איזה אחד מהתפקידים, מהתפקידים של הוועדה, אם זה בכלל ניתן, זה לשבור גם כמה מיתוסים שאני חושב שהם, הם שליליים ביותר. המיתוס הזה של הניסויים בילדים זה דבר נורא ואיום, וזה הכה שורשים.

1000 2-10 דב לויסן

7

ועדת החקירה הממלכתית לעניין פרשת העלמם

של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954

ישיבה מיום 18 בפברואר 1995

המיתוס הזה של מכירת ילדים לחו"ל, עם כל הניקורת שלי על המפלגות ועל השלטון - אין לי ספק שזה שקר. אבל תלכו בעדה התימנית, ומי שמסתובב שם - רבותי, זה, זה עובדה. וכשאני אומר, רבותי, זה לא נכון, אז הם אומרים: אתה לא יודע, אתה פשוט לא יודע את העובדות.

כ.ה מימון: אז אתה אומר שאותה כתבה מפורסמת ב"עולם הזה" עם ראשי, עם שמות,

כ.ה קובל: כראשי תיבות,

כ.ה מימון: זה הכל,

דב לויסן: שום דבר,

כ.ה מימון: עורבא פרח.

דב לויסן: כן, אני מוכן, אני אזכיר גם מי זה היה אותו [redacted] שחאשימו אותו. באמת לא מדובר הייתי אומר ביחודי ישר. הוא גם, הוא כבר נפטר, אני לא יודע אם מותר להגיד דברים על אדם. אבל זה עומד, זה באמת אדם עם קופה של שרצים על גבו. אבל בנושא הזה לא. זה היה עסקן ב"הפועל המזרחי".

כ.ה קובל: אז על סמך מה אתה אומר שבנושא הזה לא?

ועדת החקירה הממלכתית לעניין פרשת העלמס
של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948-1954
ישיבה מיום 18 בפברואר 1995

מסמך מ-2.4.67 כתוב "ועדת החוק" ואני לא יודעת איזה,
אבל זה חלק מהמסמכים שאתה חגשת עכשיו,

דב לויטן: כן, כן.

דרורה: המסמך הזה. יש כאן אינפורמציה לגבי כל האנשים שנחשדו
שמהזיקים כאומצים. עכשיו המסמך הזה אין בכלל התייחסות
אם יש כאן שלילה שיש כאן אימוץ של ילד תימני. אין כאן
בכלל התייחסות לזאת.

דב לויטן: אני רק יכול להגיד לך מאיפה יש לי את המסמך הזה, כן.
ואני, אני לא יכול, אני רק יכול להגיד שאת עודקת. אבל
את המסמך הזה זה היה צמוד, כלומר באותה קבוצה של
המסמכים של המוסד.

דרורה: למח אני שואלת, מכיוון שאתה אמרת שאין רגליים, ידוים
ורגליים לשמועה הזאת.

דב לויטן: למיטב ידיעתי לא.

דרורה: כן, אבל כאן, השאלה אם אני יכולה לשאול את זה בדלתיים
פתוחות או סגורות, לכן אני שואלת כרגע. יש כאן למשל
מספר 1 במסמך הזה, [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] מדינת ניו-
ג'רסי. נמצא אצלו ילד אחד, לא אותה כתובתו ואין פרטים

נספח ה-2-3 יומן א פתוח סוף

טלרן יח/1

טלרן כנ/8/65

29 במרץ, 1967

אלו

סאתו

הנדון: ילדי היטל

מכתבי יח-14.3.67

מברקי טה-17.3.67

מסקור נוסף נודע לי המבוע [redacted] תביא בזמנו מישראל ילד לאיסוף אולם למקרה לא ידוע עדיין אם הילד הזה נשאר אצלו או נספר למישהו אחר. כמו כן הוסיף כי מאחר ו [redacted] קבור בעסקיו עם [redacted] ייתכן ונשמע זאת באמצעות [redacted].

מכתבי אליכט טה-16.2.67 כתבתי כי מנתי לחברת " [redacted] " על מנת לקבל פרטים על [redacted] רק כעת קיבלתי מהם את הרישום המפורט שלגבינו אינו אומר דבר.

כאשר [redacted] [redacted] מבני כנ'רפי סיסי אינם מכירים אתם בשם הזה בעיר או בסביבה הקרובה.

בברכה

מבין עולי תימן בשנים 1948-1954

ירושלים, י"ט בשבט תשנ"ז
27 בינואר 1997

נספח ג'

מכתב התיאום כפן

לכבוד
רב-ניצב אסף חפץ
המפקח הכללי
משטרת ישראל

רב ניצב חפץ הנכבד,

הנדון: ילדי תימן הנעדרים - חקירה בחו"ל

אני פונה אליך מטעם ועדת החקירה הממלכתית לענין היעלמותם של ילדים מבין עולי תימן בשנים 1948 - 1954 כדי לבקש את סיוע המשטרה בניהול חקירה בארה"ב ובקנדה בקשר לשמועות ולטענות שילדים מילדי תימן הוברחו לארצות אלה באותן השנים לשם אימוץ תמורת סכומי כסף גדולים.

היו עדויות בפנינו שמהן משתמע כי אכן יש דברים בגו, וכי בשנים 1965 - 1967 נחקש נציג משטרת ישראל בניו יורק לגרום לביצוע חקירות בנושא הנידון הן על ידו והן באמצעות משרדי חקירה פרטיים. חקירות אלה הופסקו לפני סיומן ומיצוין מסיבות שלא נתבררו די צרכן.

הועדה סבורה שהיא תמעל בתפקידה אם לא תגיע לחקר הנושא של הברחת ילדים מילדי תימן לחו"ל, ולמטרה זו אנו זקוקים לשיתוף פעולה מצד משטרת ישראל בין אם באמצעות נציגיה לשעבר ובהווה בארצות ה"ל ובין אם באמצעות זרועות חקירה ממשלתיות באותן הארצות, ואשר למשטרת ישראל יש גישה אליהן.

נודה לך אם תואיל ליצור קשר בינינו לבין המחלקה המתאימה במשטרה לטיפול בחקירות המבוקשות על ידינו או אולי לבין נציג המשטרה בארה"ב. כמו כן אנו מבקשים לשמוע עדות מפי מי שמוסמך לכך כיחס לנהלים שהיו נדונים בתחום בקורת הגבולות בשנים 1948 - 1954 לגבי העברת ילדים לחו"ל, לרבות רישומים מאותה תקופה בנושא זה אם הם קיימים.

בתודה מראש ובכבוד רב,

יהודה כהן, שופט כדימוס
יו"ר הועדה

העתק: מר אביגדור קהלני, השר לבטחון פנים

נספח 3 - מכתבו
של היועץ

ירושלים, 2 בסיון תשנ"ח
2 ביוני 1998

מס' ארכיב: 25/95/12
מס' מכתב: 8697/98
(בתשובה נא לציין מספר מכתב)

לשכת השד
09-06-1998
נתקב

אל: חברי צוות השורים בנושא ילדי תימן

שלום רב,

הנדון: ניהול חקירת בחו"ל בעניין ילדי תימן

בהמשך לאמור בנוגע לנושא שבנדון בדיווחי מיום כ"ח בתשרי תשנ"ח (26.10.97), לראש
הממשלה ולחברי הממשלה בעניין ועדת החקירות הפועלת בנושא, אתכבד לנדכבסם סלחן:

בעקבות בקשתה של ועדת החקירה לקבל את סיועה של משטרת ישראל בניהול חקירה
בחו"ל, ולאחר התכתבות שנוהלה בקשר לכך, קיימה הוועדה, ביום 9.2.98, פגישה עם ראש
אגף החקירות דאז, ניצב סנדו מזור.

בהמשך לפגישה, ובתאם לסיכום הדברים בה, פתה ביום 20.3.98 גבי דורות נחמני-רוט,
סגנית בכורה ראשונה לפרקליט מחוז ירושלים, המשתתפת בישיבות הוועדה, לתג"צ ירחמיאל
הלפרין, סגן ראש אגף החקירות, ופירשה בפניו את בקשתה של הוועדה בנושא ניהול החקירה
בחו"ל.

החקירה בחו"ל נתבקשה על יסוד חומר שנאסף במסגרת עבודתו של שתי ועדות קודמות
(ועדת בחלול-מינקובסקי ו"ועדת שלגי") וכן עדויות ומסמכים שהובאו בפני הוועדה החיים.
הוועדה סברה שבחומר האמור יש כדי להקים חשש - שאינו מבוסס דיו בשלב זה - בדבר
העברת ילדים מבין ילדי תימן לארה"ב ולקנדה.

נספח 3 - מכתב
ל היועץ

היועץ המשפטי לממשלה

המשטרה נתבקשה לפנות, בין היתר, לגורמים רשמיים במדינת הונגריה וכן לגורמים בקהילות יהודיות שבהן, אשר עשויים לשפוך אור על הכרעה ולתרום לקידום הקידומת.

על פי המתכונת שחוצעה, תנוהל החקירה במסגרת חיקור דין, ותוך תיאום עם ועדת החקירה. בקשות מתאימות תוגשנה למדינות היעד באמצעות המחלקת לעניינים בינלאומיים בפרקליטות המדינה. גבי נחמני-רוט הסבה גם את תשומת הלב למורכבותה, לרגישותה וכדחיפותה של החקירה.

בברכה,

אליקים רובינשטיין

הערת: חברי ועדת החקירה לנושא העלמם של ילדים מבין עולי תימן גבי עי קארן, מנהלת המח' לעניינים בינלאומיים, פרקליטות המדינה גבי די נחמני-רוט, סגנית בכירה ראשונה לפרקליט מחוז ירושלים תניצ"י הלפרין, סגן ראש אח"ק, משטרת ישראל

המכתבים בדגום מצורפים באת כנסתים 101 עד 102. המכתבים המוחים על העברת יד שאומץ לחייל (גורמיה) עקב "ידידותה" של המשפחה המאמצת מצורפים כנסתים 111 ו-112.

בין המכתבים ישנו מכתב (מ-1955), המופנה ע"י משרד הסעד (ח. ליבוביץ) למר ח.ס. שטרן, מהחסימות הניהולת באמריקה (ניו-יורק) לפיו מודיע משרד הסעד כי אין מקום למסור ילדים מישראל לאומץ ליהודים בארה"ב, אלא אם כן "האשה המתעניינת באמץ תבוא ארצה כדי לחשתקט, וכל לשוחח אתה על אפשרות של אמץ". מכתב זה מצורף כנסת 108

מכתב משרד הסעד 9.11.55

ב. היש חומתה של חומת ילדים לחייל לאמריקנים:

מזכרה של תנ"א א. שטרן, מתאריך 1.11.54, שחומתה מעוררת תל-אביב יפו אל מר יקובסקי עולה כי "כפי שידוע לי, השכנה היא גם של חומת ילדים מהארץ ע"י אמריקנים המשלמים שכומים נכרים בעבור ילדים כאן בארץ ולא ברור לי באיזה אופן הם מצליחים להצביאם".

בשולי המזכר רשומה הערת שחלק (מ-9.11.54):

"לשיחתנו הקרובה בהשתתפות ע"י הנולסמן. אנא לבוא בדברים עם חיה לאפסון" (כמ"כ ישנו רישום של השיחה הערות) ליום א' 14.11, 10.10

אין הסמך נוסף בנושא זה.

המלצתי בנושא זה:

לאור תסקירי המפורט שנערך בנוגע בנושא החשד בדבר העברת מאורגנת של ילדים לחייל ל"אמץ" ולאר המידע שהתקבל במני חקירת ובי"מ וחקרת זאת, (ראה המפורט בתסקירי מתאריך 20.3.98), הנינו ממליצה להתייחס בכובד ראש למידע העולה מתוכו זה שכן הדברים נאמרים על סמך ידיעתו של איש שטח (כפי שידוע לי) ומדובר במפורשות, עד ג-1954 (נולד בשנת 1967, בו מורסם הענין בעתון "השולם הזה" כזכור) על "החמאת ילדים מהארץ ע"י אמריקנים המשלמים שכומים נכרים" כאשר איש השטח תוחה באיזה אופן הצליחו להצביאם מן הארץ.

ניראה לי חשוב לנשות ולברר נושא זה - הן מבחינת היגוד משפכו - אם ניתן - האם בדרך של מפגשים עם המעורבים בדבר - אם יודים בין התיים - או נרמשים אחרים אחרים.

אין זה מתקבל על הדעת שמידע כזה רויש נמנה בתוך ללא מענה, בה בשעה שידוע שאנשי השטח המספלים בנושאי האמץ חללו אותו ודנו בו.

המזכר מצורף כנסת 113.

תסקירי מ-20.3.98, מצורף כנסת 113 (למעט הנספחים שצורפו אליו במקור)

יוסף יוסטוב, עורך-דין

JOSEPH YOSCOVICH, ADVOCATE

רחוב סוקולוב 68 רמת השרון 47235
טל. 5472003 5472004
3, SOKOLOV ST. RAMAT-HASHARON
TEL. 972-3-5472004 5472003

פקס. 972-3-5472004

REF _____ מס'

תאריך DATE 27.6.00

לכבוד
ועד הקהילה הנוכלתית
לענין פרשת העלמות של ילדים
נגיין עולי תימן בשנים 1948/51
בית אגרון - ירושלים

נכבדי,

הנדון: צו"ח לענין - הנושאים "המפוזרים".

1. א. יש לזכור כי בפרשת "ילדי תימן" מדובר בהקמת נושא המורכב מאלפי ארועים, שכל אחד מהם עולם ומלואו, אשר ארעו במקומות שונים, הריח ברחבי הארץ, ובנאמות אלפי משפחות הקשורים בארועים אלה ושכחם ארע לפני יותר מ-50 שנה !!

ב. יש לזכור כי ב"פרשת" זו, כנראה, מדובר גם בארועים שהתרחשו בתחום "צו"ח, בשדבריות עדן ותימן ועד ארצות זאירופה ואולי ארצות נוספות !!

ג. יש לזכור כי ב"פרשת" זו, כנראה היו ארועים, שום עדויות של העלמה של כ-1000 ילדים קטנים נטול, כי אז מדובר בחקירת כ-1000 מקרים של מוז ילדים שנכנסו בכ-1000 ארועים שונים שארעו במקומות שונים ומרוחקים זו מזו !!

ד. יש לזכור כי ב"פרשת" זו מדובר, בכ-1000 משפחות ובהם הורים זקנים שכלל ילדה/ילד אחיות ואחים רבים שמסרו את גרמם בעדות !!

ה. יש לזכור כי ב"פרשת" זו אולי מדובר בנסיונות של גורמים גבוים ורב כוח, אך עליונים, המעוניינים אולי שלא לחקור ובמטעם ולמנוע ככל ש ילילי העברות לאשרו, לפחות רשמית "שם נאל תעשה" שמה זמן הממושך יתייף מאז, ישנו את התוצאות הרצונות לאווט "גורמים עליונים", אם בכלל היו גורמים כאלה ועם "כוונות" כאלה !!

2. א. בזכרנו את כל אלה, אך טבעי הוא כי החקירה תיקח זמן רב והתא-כרוכו בחקעה כספית וכבודת,

ב. זאת ועוד, התוצאה היא שהייתי חייב לעבוד ולתקדם במסירות וזון כביעת סדר עדיפות - בחינת "ראשון - ראשון ואחרון אחרון", כי אחרון לא תוכל להתרכז בנושא עד תום.

3. עשיר את העבודה הענקית ולא היה מנוס מדחייית ביצוע זכרם קטני להטעם טיפול צדק למועד כמזוה יותר.

4. א. על כן - לא מדובר כאן ב-"נושאים פתוחים באמצע הדרך", שלא נחקרו כלל - קמ"ש !! כוננת הביטוח לחזור ולאסוף מידע נוסף להגברת או לאימוץ או להזמנה בעיקר של החומר שנאסף והעובדות שנתגלו הן מאנשים ו/או מסמכים וכו' וכו'.

ב. לכן רשמנו לעצמנו לעתים, ראשי פרקים "לחמשן טיפול" בפרטים קטני של נושאים מספר. חלק מהדברים אמנם "הושלמו" סזה כבר, ודברים דוגם לועזי.

5. א. אנחנו לפריט כאן את מבחר אותם "דברים פתוחים" -

"תרישומים המאחזרים"

א. אני מציינ נושא זה כראשון מחמת חשיבותו הרבה מאד.

ב. הנושא עלה וטופל בעיקר לאחרינו, עד ליום האחרון של עבודתנו ודו"ח פרטני הוגש לועדה. לצערנו זה גם היום האחרינו בשל הזמן הקצר שיה לנו.

ג. הנושא רחב מאוד !! ומחמת התכתיב של הזמן הקצר שניתן בידנו לא איפש טפול רחב ולעומק.

ד. יש להמשיך בעבודה לאיתור "ספרי העבודה" של הרושמים המאחזרי בתחנות המרשם שפורזו אז ברחבי הארץ - בכל קבוץ, מושב, מוסד, רשו מקומית וכו' וכך כמפורט בדו"ח שלי. כמו בכל נושאי החקירה, הרבי מאד, שטופלו ונחקרו עד היום - גם כאן - "אין מנוס לקיצוני דרו", וי לעשות מאמצ גדול להעמיק החקירה. רק בדרך זו ניתן לקבל מושג נכון, א תוצאה משימוש לרעה - סייעה השיטה הזו לאפשר שינוי זהותם של ילדים.

ה. זו דעתי גם של מנהל גזון ההגדרות אותה נותקשתי להעביר לועדה. הו בקש למסור גם כי במשך הזמןת בירושלים יש לבצע אותה עבודת הקיר "בניקי אימוץ", שנעשו לדבריו, בבתי הדין הרבניים דאן !! הוא עצמ אינו יכול לסייע ביריכו, במקום הזה - ארכיון משרד החלוצות !!

והי-חוליים ונושבות

א. מוסד ילדים אחרי אישפוז נוסף, עליו למדנו מסכומי מחלה עוגים והו - א.ז.ע. ! עקבות נתגלו ברמלה ובבית-שאן. תוחקרה "מטפלת ילדים מביה"ס ב"אמנה" שאותה הוגש על ידנו דו"ח עליה. עכנה ב.א.ז.ע. בבית-שאן. בני"ח "שנמאל ורופא" הונגלו לפתע תיקו א.ז.ע. - ילדים נבדקו וזיהוה הוגשו לועדה. יש להמשיך כדי לאתר את התיקים הרפואיים תוספים. כי עשה רושם כי מה שנתגלה הוא לא כל האמציון הרפואי.

ב. בעבודתנו בבתי החולים - נתקלנו לעתים בדברים שאין להם הסבר -

כ"ח והוגש - טכום מחלה של תינוקות בשם " [redacted] " - בית לחורדי נוינגן, מנין לה שם משפ' אשכנזי 17

בי"ח עפולה - "העמק" - גם כאן נתגלו סכומי מחלה שתזוקות ילדי
שהברוא הועברו ל"בית-מרקחת" ? נתגלו כמה זלמה מקדים לאלה ? האם ?
"קו" להעברת ילדים למקום בלתי ידוע ? אחריו את גב' דב' חנה אז
כניחה בקבוץ יפעה - רופפת בכירה ואז במח' ילדים והיא מסויה ב"נומון
למעט מכלי שידעה שחסיבת לבואנו היא מה זה "בית-מרקחת" - כי כפי
"העמק" עפולה - הוקם בית הבראה מקומי-ארעי קטן לתזוקות אחרי אישפוז
עו שבאו לקחת אותם !! זאת רק לדוגמא. דברים דומים שנוותרו פתוח
וצדדנו על ידנו בדוחות (לרבות הצו"ח המסכם)

א.א. חסרונם של תיקים רפואיים רבים ! יש להמשיך ליתן חשבות ליתופעה
זו, מן המקום שהופסקו !!

בי"ח "שער-צוק" - יש להמשיך ולטיים את בדיקת הארכיון הרפואי - סכום
מחלה. זאת עם כל הקושיים שצדדנו בדג"מ המסכם.

בי"ח "הוטת" באר-שבע - יש להמשיך ולתקן דופאה/מנהלת מח' הילדים
גב' דר' רילהמינה כחן וכן גב' מרים שניידר אחות ראשית מח' ילדים
זמר דב' דילוצקי מנהל אח"ח. (בכרואה גב' ביי"ם).

בי"ח "רמב"ם" - יש להמשיך לנסות לאתר ספר הפטירה השני !!

הטובנות היתריות - ארכיון מח' העליסה לא נימצא. מעדותו של חיים צדו
- מנהל מח' לעליה מתימן בחסדרות - והסגלנות שהוצא עליהן לעדו
בועדה ולאחר תיחקוריה הממושך מסר כי הארכיון נישב כמחסני הסוכנו
בצריפין חלק מזערי ממנו - כרטיסיות נמנה עולים באש-פעיו אותם בכ
זאת הארכיון הצדדי המרכזי והדוחות הונשל לועדה.

בי"ח "בילגטון" - עפ"י המידע מהם - הארכיון הרפואי נשרף. אין לדע
אם של כל בית"ח או רק של מח' הילדים. למרות זאת אומרו סיכומי מח'
והאנדרים בשני כרטיס בלבד. הדוחות הועברו לועדה
בשני נושאים אלה - מח' חקליטה "בילגטון" יש להמשיך לנסות אם אחי
היו השופרות הניסענות שהשמידו שני הארכיונים.

הצנזורה - הנושא הובא לאחראיה לדיעתנו. עפ"י המידע הייתה אז הורא
מהצנזורה לעתונים וכו' לא לפרט (אז ?) דבר בנושא "ילדי - תימן" מכל
שהחומר קיבל מראש את אישורה של הצנזורה !! דירוחתי על כן כומנו פע'
ניסיתי למצוא דרך לאמת הידיעה, למרות מהימנות המקור בעיניי. הנוש
נחל פתוח להמשך טפול.

ילדי תימן באר"ב -

א. מוקדמות שונים במקביל, מעורבות, מנתקולרונג את האנשים. שגם העיו
בועדה זכו ממסמכים שנימצאו בתיקי רב"מ, למדנו רבות על נושא זה.

ב. המשך החקירה חייב איסוף מידע ופגישה עם עובד בכיר במערבן הממשל
הפלילי של מדינת ניד-יורק. ע"מ לנסות לברר עמו אם ניתן לקבל את המידע
מנון וביעה פלילית שנוהל נגד אישיות דוגמת יחוויות רמת מעלה ששמה קישו
מפגשת ילדי תימן.

ג. על אותה אישיות דתית ושותפיה, נאסף מידע רב, כנראה ע"י ציגו משט
ישראל בארה"ב, זמן רב לפני ימיה של וב"מ, באמצעות הכ"י חקירות פרט
שדוחותיה נימצאו, על ידי בתיקי מעבדה של וב"מ, אותה אישיות דתי
הורשעה בארה"ב, זנדונה למאסר ונפטרה בתקופת המאסר, כנראה. האישי
המספסית האמריקאית, ניהלה כנראה את התביעה במספט זה, שלא היה לו
קשר לילדי תימן. דוחות על חקירותינו אלה הוגשו לועדה, אגב - ביגו
כסגון לתום עבודת וב"מ הגיעה אותה אישיות דתית לישראל ואחד מרא
וב"מ גבה ממנו עדות קצרה !!

ד. כוונתי היה להעניין אצל האישייות המספסית האמריקאית, שמא מצו
בחומר החקירה והמעקבים נכד אותו נאשם, הנוגע לנושא ילדי תימן ועשו
לשיע לועדה בחקירה. לשם כך ניצלתי את נסיעתו הפרטית בענייני ג
ביקשתי תוצאות וכו'.

ה. מצוייד במקסימום הפרטים שעלה בידי לאסוף, פניתי וקבלתי את אישו
של יו"ר הועדה דאז לקיום את הפגישה, הוא אף הינחה אותי בהוראותיו בג
לחמשה וכל זה לאחר שקיבל ממני, שוב, את כל החומר הנוגע לעניין.

ו. הפגישה נקבעה ל-30.1.97 שעה 1100 במשרד, כמה ימים לפני שוג
ארצה.

ז. הוכונתי נאד לשמוע כמה שעות בסמוך לאחר הנעתי לניו-יורק כי הועד
הודיעה שלא אקים כל פעילות בעניין זה וכך עשיתי !!

ח. רציתי לנצל את נסיעתי הפרטית לניו-יורק לעוד נושא של עבודת הועדה
והגיע אלי מידע על קיומו של אהכיון, גבול של הג'וינט בניו-יורק בנוס
תחלה תאשו בעדן - מקום שעדויות רבות דיברו בו. בעקבות הוראת הועד
בטלפון כנ"ל, ביטלתי את הפגישה לחקירה זו גם כן !! למיטב ידיעתי
גוולו שני נושאים אלה "מוזחים באמצע הדרך" גם כן !!

ט. בשל נושאי החקירה הרגשיים הללו נמנעתי מלפרט שנות, תאריכים וכו'
פרטים מוזחים, כמובן הפל שמור עמי לכען כל הפרטים לועדה בכל עת.

"אונברסיטת בן-גוריון" - ג"ש - שדה בוקר -

א. לביקשתי איתרה דבי שיפרת שורץ - שהנמחה במינול רפואי, במסד זה
ניסלרם בנושא ילדי-תימן.

ב. כמה שהספקתי למין מנבדר, כנראה, שנה"ל חיל רפואה, גם הוא עס
בטיפול רפואי בילדי תימן בשנת 1950/51 על החמשך נחור "פונד באמצ'
הודך".

דב"ד רב
יוסף יוסף סרוב ע"ו
חוקר הועדה